

**„Un meteor pe cerul limbii române: EMINESCU“
- interviu cu Ion Andreiță -**

Ion Andreiță

Reporter: Prieten și coleg de breaslă, jurnalist, scriitor, și poet – Ion Andreiță, știi că îl porți pe Eminescu constant în inima și preocupările tale... mai ales în ianuarie și iunie. Te-aș ruga să stăruie puțin asupra destinului său, în destinul poporului român, pornind de la cei doi poli ai existenței Poetului: viața și moartea, sau, de ce nu? de la prima sa poezie – debutul literar: „De-aș avea”, la Familia, la ultimele versuri, tulburătoare:..” și timpul crește-n urma mea, mă-ntunec...”

Ion Andreiță: – Să le luăm pe rând, iubită colegă. Nu am o preocupare constantă pentru Eminescu, pentru că nu sunt un cercetător avizat (critic, istoric literar); sunt și eu, ca mulți alții ce folosesc, cu mai mult sau mai puțin talent, condeiul: un sincer și modest epigon. Dar Poetul trăiește în mine – în ființa mea; în inimă și conștiință – în fiecare zi, în fiecare clipă. Aș vrea să amintesc, aici, un lucru, nu știu cât de cunoscut de cititori. Scriitorul Fănuș Neagu (citez din memorie) declara că ar fi fericit doar fi o virgulă într-o poezie a lui Eminescu. Desigur, vorba de valoare – precum și de dificultatea de-a putea fi atins piscul Geniului. Și asta o spune un mare scriitor, poate cel mai talentat stilist al limbii române contemporane, ridicat, drept recunoaștere și recunoștință, la rangul de academician (ceea ce lui Eminescu i s-a acordat post-mortem).

Revenind, acum, la întrebarea ta. Cred că Eminescu trebuia să vină; apariția lui fulgerătoare și miraculoasă în mijlocul poporului român era hotărâtă undeva, în stele; nașterea, cu datele ei concrete, pământeste, este o chestiune de subsidiar, când discutăm despre dimensiuni cosmice (în acest sens, trebuie avut în vedere nașterea lui Iisus – fără a forța comparația). Cultura română, modestă și diletantă la data venirii lui, nu era pregătită pentru o astfel de metamorfoză. Și el a venit, ca un astru din Infinit, s-o înnoiască, s-o schimbe radical. Amintesc, ca într-o paranteză, o altă posibilă comparație. După înfrângerea Revoluției de la 1848 din Transilvania, tribunul Avram Iancu, devenit taciturn și fragil ca și Eminescu, întrebat de apropiați, a răspuns scurt și cu tâlc: „Aerul din case era stricat și eu am venit ca un uragan să le curățesc”. Cam așa a făcut și Eminescu. Este posibil, așadar, ca el să fi venit din alte universuri, din alte culturi – săvârșind același miracol în cultura românească. Acest meteor luminos a adăstat o clipă pe pământul nostru, apoi a plecat, urmându-și zborul către alte orizonturi, pentru a le da și lor strălucirea și dimensiunea Infinitului.

– ... Și astfel ajungem și noi către partea a doua, finală, a Fenomenului Eminescu: moartea – și, eventual, receptarea lui post-mortem.

– Da. Moartea, ca o ultimă poezie. Trecerea grăbită în alte lumi – pentru Univers; în eternitate – pentru noi. Grăbită – și negrăbită, această moarte. Eminescu (pământeanul!) a fost un temperament care nu putea să ducă spre alt deznodământ. Era extrem de tumultuos; tumultul este o condiție a

creației. O structură cu țâșniri la suprafață, de la entuziasm la apatie, de la apatie la extaz, de la tristețe la bucurie, căderi în melancolie și reveniri spectaculoase. Nu cred că precarele condiții de viață l-au dus spre finalul știut. „Cred că sfârșitul lui Eminescu - și-l citez, aici, pe filosoful-medic Dumitru Constantin-Dulcam - l-am putea interpreta numai în acest sens, adică Dumnezeu i-a dat șansa să se exprime până la 33 de ani. Cât privește receptarea în timp a Poetului, chiar dacă au apărut în decor și „debarale”, ele nu fac decât să ateste micimea celor ce le cioplesc. Ele vor fi spulberate de vântul Istorie. Vor apărea, poate, altele

- și vor fi și ele spulberate. Eminescu este un munte

- și munții rămân. Cu berbecii lor de război, romanii (cuceritorii lumii!) n-au dărâmat decât cetăți, dar niciodată munții. Eminescu este un munte.

ROMANIȚA ȘTENȚEL, jurnalist

INDEPENDENȚA
ROMÂNĂ

*Independența
prin Cultură*